

tárca

A PESTI FIÚ ESETE A CSÍKI MARIVAL

Simon Márta

A helyszín változatlanul Budapest, a téma a hatos villamoson terjengett ezúttal, nem kellett mást tennem, csak kicsit jobban kinyitnom a fülem. A szereplők fiatalok, s amint a beszélgetésből kiderült, a lány székely, a fiú pedig született pesti, és most készülnek Erdélybe, először együtt. A lány, kihasználva a hosszú villamosozást, próbál némi felvilágosítással szolgálni élete párjának arról, hogy mi várhat rá, a városi vagányra a székelyek között:

– Figyelj, sok mindent nem tudsz te rólunk, arról a furcsa szokásokkal tele világról, ahol az én szülőföldem van.

– Jelentem, felkészültem, olvastam sokat a világhálón: a fenyőtök örökzöld s egyre kevesebb, a sörötök igazi, a medve mindenhol ott van, s nem mindig kedves, ez nem elég? – válaszolta a srác.

– Jó, ezek általános tudnivalók, de azért vannak dolgok és emberek, akik külön használati utasítást igényelnek. Az anyámmal nem lesz baj, szegény nagyon izgul, hogy megfeleljen neked. Dicsérgesd a főztjét, egyél jó sok süteményt, ami nálunk tézta – ezt se tudtad, fogadjunk. Az apám nem könnyű eset, főképp azért, mert nem voltam hajlandó még szóba állni se Gézával, akit ő nagyon szeretett volna a vejének tudni. Képzelheted, olyan érvei voltak, hogy milyen szép pár lóva van, s olyan szekér szénát rak, mint a kockacukor...Hát

ezért (is) vettem a nyakamba a világot.

Persze azóta megnyugodott, szeret es a maga módján, de neked most az lesz a dolgod, hogy jól bevágódj nála.

– Ne haragudj, ezt nem értem!
– Bocsi, mindig elfelejtem, hogy más magyar nyelvet beszélünk! Tehát: ha fontos vagyok neked, akkor most áldozatokat kell hozni! Nem nagy dolgok, de apám szemszögéből te egy tápos úrfi vagy, meg kell győznöd az elenkezőjéről!

– Jó, de én tökre nem értek semmihez, ami nem informatika, ezt te is nagyon jól tudod!

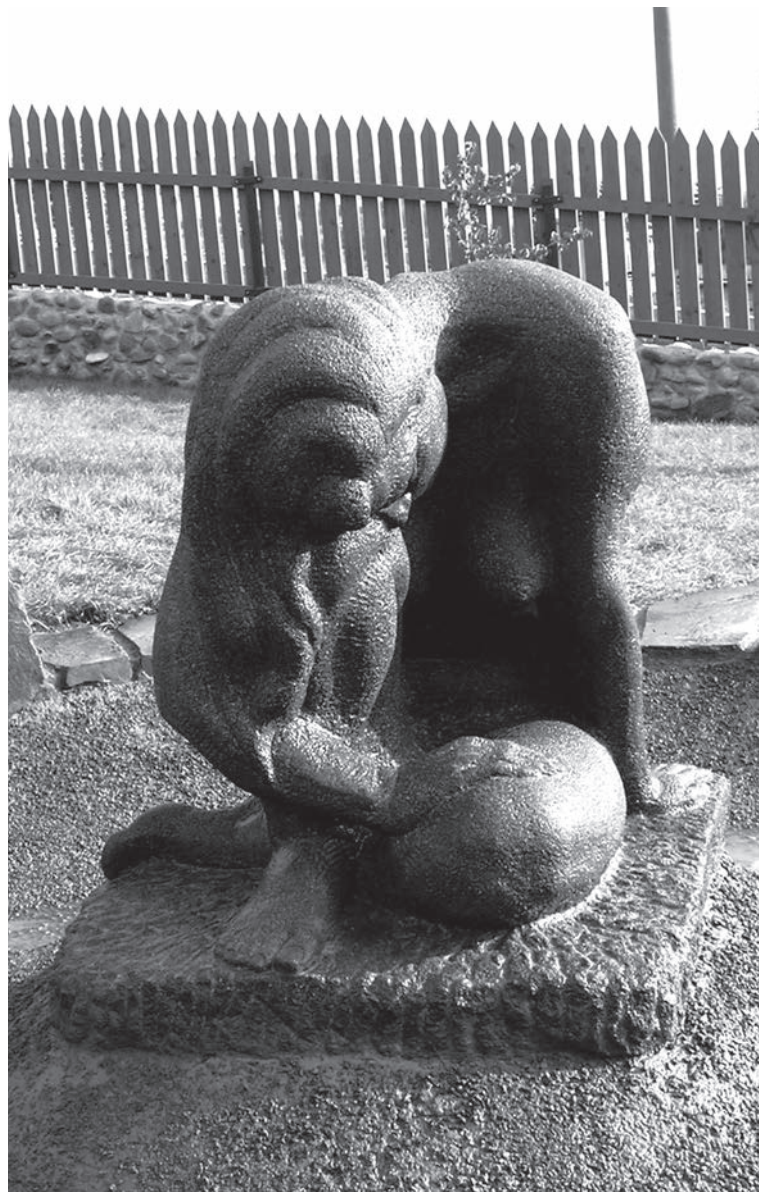
– Tudom, de tanulni soha se késő, az a lényeg, hogy lásd a jó szándékot benned! Ha megérkezünk, az lesz az első, hogy kell igyál vele köményes pálinkát. Neked nem biztos, hogy ízleni fog, de csak igyad, s közben mosolyogj, s dicséred erősen a székely köményest. S aztán, ha apám azt mondja, megy a bajt végezni, ne hogy azt gondold, hogy végézni megy, hanem menj gyorsan utána, a kútnál van két veder, azt töltsd meg vízzel (majd megmutatom, hogy kell), s vigyed utána az istállóba!

– Oda, ahol a tehenek meg a lovak laknak? Én oda be nem megyek, az nagyon szagos lehet!

– Szagos, húgyos, szemetes a ti városi járdátok, nem az én apám istállója! Az minden nap ki van pucolva! Dm drogéria a pesti aluljárókhoz képest!

– Nem lehetne mégis, hogy csak répát vigyek a cuki kisnyusziknak, és simogassam őket?

– Lehetni lehet, de az az óvodás unokaöcsém dolga... Ha az ő szintjén akarsz maradni apám

Fountain (Kút) – kő

szemében, akkor tedd azt. S biztos el kell menj vele szekérral az esztenára is, s ott is kell inni a pástorokkal egy pohárból pálinkát. Nyugi, túléled, az alkohol fertőtleníti! S utána ehetsz Túró Rudi helyett ordát – zsendicét, majd elmondod, hogy mi az. S aztán ha ángyó megkínál vinetával, ne hogy azt mond, hogy köszönöm, nekünk is van, tegnap vettünk, mert az nem vignetta (autópálya matrica), hanem padlizsánkrém. Érdemes megkóstolni. S azt is jegyezd meg, hogy ha a Róziék lagziján a maszkurák felrángatnak, muszáj táncolni menni velük. Emlékszel, tavaly a táncházban tanítottalak, hát csak ügyesen, ne hozz szegyet reám. De azért nagyon bele se éld magad, hogy neked mindent szabad, s más csajra vesd a szemed, mert veszem a laskasírtót – bocsánat, a sodrófát –, s szégyenszemre megmutatom, hogy milyen egy igazi székely menyecske!

Eddig tartott számomra a történet, mert olyan hirtelen szálltak le a Nyugatinál, hogy a fiatalembernek ideje sem volt válaszolni. Hogy a kislány csíki volt, az biztos, mondta a szülőfaluja nevét is. Marinak meg én neveztem el, a cím hitelesítése céljából... A pesti fiú hogy élte át a kiképző tábort, vagy egyáltalán eljutott-e odáig, vagy a hallottaktól inába szállt a bátorsága, nem tudom. Amilyen kicsi a világ, reménykedem, hogy egyszer a hatoson a Móricztól a Nyugatiig kiderül a folytatás is.

könyvkalandok

EINSTEIN, ASTERIX ÉS OBELIX. NA MEG A KGB Miklóssi Szabó István

Félre a politikával! – kiálthatta a nyolcvanas évek embere. Ezzel csak az volt a gond, hogy ő félretehette a politikát, de őt a politika soha. Olyannyira nem, hogy miután megszabadult a különféle felvonulásoktól, kommunista fejtágitóktól, és hazament a szigorúan politikamentes IPM-et olvasni, nem is sejtette, hogy a lapot a KGB adja ki.

Néhány ritkább bélyegért, esetleg vaskocsiért, diafilmért cserébe – így jutottam egy-egy **Interpress Magazin (IPM)** birtokába. A lap engem is lenyűgözött. Izgalmas írásokat közölt gyakorlatilag bármiről, beleértve a tudományt, történelmet, filozófiát, irodalmat, sőt a méregkeverést, folytatásokban regényt is. Mit sem számított, hogy a diktatúra Romániájában éppenséggel egy 1978-ban megjelent lapszámot olvastam tízévesen, vagyis 1988-ban, akkor is frissnek hatott, ami egyrészt a lap nagyszerűségét példázza, másrészt azt is mutatja, milyen körülmények uralkodtak nálunk. Akkoriban frissnek számított az öt napos kenyér is, úgyhogy tíz év meg sem kottyant egy jól megírt lapnak.

Persze úgy kellett becsempészni Romániába, mint a ke-

rek rágót, a Kajla csokit és a Petőfi-összest (világosan emlékszem, gyerekként egyszer órákon át izgatottan vizsgáltam egy 1947-es, víznyomásos Petőfi-kötetben rejlő százforintos bankót, ami jelenleg komoly összeget ér; akkori eszmei értéke megfizethetetlen volt, egyszerre jelképezte a lázadást a román diktatúra ellen és a magyar öntudatot).

Maga a lap 1975 és 1994 között jelent meg Magyarországon. Tulajdonváltás után 2002-től újraindult, napjainkban is forgalmazzák, bennünket most a „régí verzió” érdekel, melynek Ivanics Iván volt a főszerkesztője. Nyilván a kommunizmusban az olvasónak aligha volt tudomása arról, hogy kedvenc magazinját a KGB, a hírhedt orosz titkosszolgálat igazgat-

ja. Ugyanis hivatalosan tulajdonosa a Nemzetközi Újságíró Szövetség volt, melyet a KGB irányított a háttérből. Az óriási példányszámban megjelenő (az 1980-as években olykor 170 ezer példányt is nyomtak a 128 oldalas lapból), rendkívül sikeres IPM-t az orosz titkosszolgák pénzmosásra használták, a tisztára mosott összegekből pedig a diktatúra szokásos kellekeit, fegyvereket vásároltak, agymosásokat finanszíroztak stb.

A kiadvállalatnak a gyerekekre is gondja volt, 1979-től rendszeresen megjelentette az **Alfa magazint**. Nem tudom, kinek volt az ötlete, hogy abban képregény is jelenjen meg, mindenesetre telitalálatnak bizonyult: Asterix és Obelix, Lucky Luke kalandjai (remek fordításban!) jobban vonzották a gyerekeket, mint a vattacukor és a fagyí együttvéve egy tengerparti vásárban. Arról nem is szólva, hogy életemben először itt találkoztam Einstein relativitáselméletével, le is nyűgözött rendszeren, annak ellenére, hogy

mind a mai napig nem értem teljesen. Vigasztal a tudat, hogy a velem szemben lakó gyerekkori barát sem értette, bele is írta a lapba, meddig olvasta el, persze utána dicsekedett, hogy kisujjában van az egész. A gyerekeknek szánt, de valójában a felnőttek által is élvezettel olvasott Alfa 1990-ben végleg megszűnt. Gyűjtők között most is értékes lapnak számít, egy-egy jó állapotban maradt példánynak rendszeresen megkérlik az árát.

Azért elég ironikus és groteszk, hogy éppen az orosz titkosszolgálat járult hozzá a magyar nyelven olvasó közösség minőségi informálásához. Főként a Romániában élő tömbmagyar-ság vette a hasznát ezen önkéntelenül is nemes cselekedetnek – errefelé ugyanis maximum a Nők Lapját volt érdemes felütni, na meg az Ifjúmunkásban ritkábban megjelenő könnyűzenei írásokat. Olyan szövegekkel, melyeket külföldi újságírók írtak és külföldi történésekről szóltak, ritkán találkozott a diktatúra olvasója – ha ugyan egyáltalán.

vers

Polgár Kristóf

Szamovár

Türelmesenbalfaráról jobbra helyezi a súlyt. Gépirókisasszonyegyillusztris, rézszagúhivatalban. Ebédszünetabenzinkúton. Kollégájakapkodvaöleli, barbonszagot áraszt, tollakkal tűzdelisárgáramosottingét.

Évekótael őször nyúlakígyhozza, persze, hogy izgatott. Vágyódótekitetétvastag, keretes szemü veg takarja, lé zeren fent fogai puha érintéssékoptak,aböjtreaíllt ajkak elfelejtetté k dolgukat.

Ördögsekérgurul vé gig a fúton,üdvözlia föltámadottat.Azálmatlanság tündéreirútulbelehánytak aszamovárbaésagépiró kisasszony aznap éjjel nemaludt.Kollégájára gondolt.